

Verkennd natuuronderzoek locatie vakantiepark Mölke te Zuna

Onderzoek naar het (potentieel) voorkomen van beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming

Datum: 21-11-2019
Auteur: A. Tuitert
Opdrachtgever: Aveco de Bondt
Rapportnummer: AT/2019/21.11
Versie: D1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor het terrein van vakantiepark Mölke in Zuna bestaan herontwikkelingsplannen. De huidige insteekhaven wordt uitgebreid, de entree van het park wordt verlegd, parkeerplaatsen worden vergroend en in het gehele gebied wordt inheemse beplanting aangebracht. In opdracht van Aveco de Bondt is een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd om de mogelijke effecten van de voorgenomen herinrichting op beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming in beeld te brengen. Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van het verkennend natuuronderzoek.

Figuur 1.1: Globaal inrichtingsplan vakantiepark Mölke.

Foto's 1 t/m 8: Indruk plangebied.

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming worden overtreden ten aanzien van beschermde soorten. Indien sprake is van effecten op beschermde soorten, dan is voor de ingreep mogelijk een ontheffing vereist op grond van de Wet natuurbescherming.

2 Wettelijk kader

2.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000

Het gebiedsbeschermingsdeel van de Wet natuurbescherming heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden) in Nederland. Projecten of andere handelingen en plannen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel – zonder vergunning – niet toegestaan. Ook het vaststellen van plannen zoals een bestemmingsplan of een inpassingsplan is niet toegestaan, indien het betreffende plan significante gevolgen kan hebben

voor Natura 2000-gebieden. Naast directe effecten (bijv. ruimtebeslag), dient ook gekeken te worden naar indirecte effecten als gevolg van externe werking (bijv. door geluid, licht en stikstofdepositie).

Bij de toetsing zijn er de volgende procedurevarianten relevant:

- Geen nader onderzoek: effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten (er zijn geen Natura 2000-gebieden in de omgeving aanwezig)
- Voortoets: effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten
- Verslechteringstoets: effecten kunnen op basis van de Voortoets niet worden uitgesloten, significantie hiervan wel
- Passende beoordeling: significantie van effecten kan op basis van de Voortoets of Verslechteringstoets niet worden uitgesloten
- ADC-toets: indien significantie van effecten op basis van de Passende beoordeling niet kan worden uitgesloten. Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien.

Indien negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten is in ieder geval een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming.

2.2 Wet natuurbescherming; Soortenbescherming

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. In de wet zijn lijsten opgenomen met beschermde soorten. In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbe-
palingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ten aanzien van de andere beschermde soorten geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit ontheffingsplicht artikel 3.10 uit de Wet natuurbescherming. Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld dient bij overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wn een ontheffing te worden aangevraagd. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstorend geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de nieuwe wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

2.3 Beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland/Ecologische Hoofdstructuur

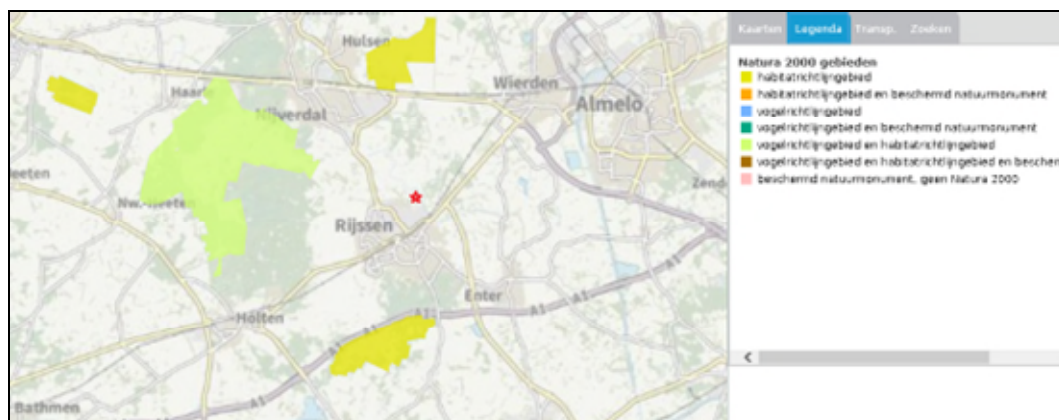
In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN)/Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd. De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en is daarna opgenomen in de Nota Ruimte, welke inmiddels vervangen is door de Structuurvisie infrastructuur en ruimte (SVIR). Kaderstellende regels ten aanzien van o.a. NNN/EHS zijn opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Bij geplande ingrepen die binnen het NNN/EHS vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen **niet** zijn toegestaan, **tenzij** er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

Concrete beleidsregels ten aanzien van de NNN/EHS in Overijssel zijn opgenomen in de vigerende provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Overijssel.

3 Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000-gebieden

Het onderzoeksgebied maakt geen onderdeel uit van de begrenzing van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Sallandse Heuvelrug op ca. 3,7 km afstand van het onderzoeksgebied. Het Natura 2000-gebied Borkeld ligt op ca. 4,7 km afstand van het onderzoeksgebied. Andere Natura 2000-gebieden liggen op (> 5 km) van het onderzoeksgebied.

Figuur 3.1: Ligging Natura 2000-gebieden ten opzichte van het onderzoeksgebied (rode ster). Bron: Atlas van Overijssel.

Het onderzoeksgebied ligt op ruime afstand van omliggende Natura 2000-gebieden en is niet zichtbaar vanuit omliggende Natura 2000-gebieden. Van optische verstoring van soorten in Natura 2000-gebieden is derhalve geen sprake. Gelet op de grote afstand tot Natura 2000-gebieden en de beperkte impact van de ingreep (reguliere aanlegwerkzaamheden), kan verstoring van soorten in Natura 2000-gebieden door licht en geluid op voorhand worden uitgesloten. Er is geen sprake van significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden, het aanvragen van een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Stikstofeffecten op daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden worden eveneens niet verwacht. Alleen tijdens de aanlegfase is door inzet van materieel tijdelijk sprake van vrijkomende emissies. Gelet op de beperkte omvang van de werkzaamheden, de relatief grote afstand tot omliggende Natura 2000-gebieden (> 3,5 km) en de korte duur van de werkzaamheden, wordt geen zodanige stikstofdepositie verwacht dat dit leidt tot een merkbaar effect op de kwaliteit van omliggende Natura 2000-gebieden. Dit kan eventueel aan de hand van een stikstofberekening worden geverifieerd.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het onderzoeksgebied ligt grotendeels buiten de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Overijssel kent geen bepalingen ten aanzien van externe werking, waardoor ingrepen die buiten het NNN liggen niet getoetst hoeven te worden aan de bepalingen uit de provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Overijssel. Alleen de insteekhaven maakt onderdeel uit van NNN (water). De functie van de huidige insteekhaven wijzigt echter niet. De uitbreiding daarvan ligt buiten de begrenzing van het NNN. Geconcludeerd wordt dat nadere toetsing aan de bepalingen uit de provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Overijssel ten aanzien van het NNN niet aan de orde is.

Figuur 3.2: Ligging NNN ten opzichte van het onderzoeksgebied (rood omcirkeld). Bron: Atlas van Overijssel.

4 Soortenbescherming

4.1 Werkwijze

Op 6 november 2019 heeft een verkennend veldbezoek in het onderzoeksgebied plaatsgevonden. Op basis van een expertoordeel is aan de hand van biotoopeisen van beschermde soorten en habitatkenmerken in het onderzoeksgebied beoordeeld welke beschermde soorten er in het onderzoeksgebied kunnen voorkomen. Het veldonderzoek heeft een verkennend karakter en kan niet worden gezien als uitputtende soorteninventarisatie.

Om een indicatie te krijgen van de aanwezigheid van beschermde soorten in en rond het onderzoeksgebied is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Er zijn in de NDFF slechts vier waarnemingen van beschermde soorten aanwezig uit het onderzoeksgebied zelf. Het betreft waarnemingen van algemeen voorkomende vogelsoorten gekraagde roodstaart, groenling en grote lijster.

4.2 Resultaten

4.2.1 Flora

Er zijn geen verspreidingsgegevens van beschermde plantensoorten bekend uit het onderzoeksgebied. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen beschermde plantensoorten in het onderzoeksgebied aangetroffen. Het vakantiepark wordt intensief beheerd en bevat geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde plantensoorten. Aanwezigheid van beschermde plantensoorten in het onderzoeksgebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek naar planten of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.2.2 Vogels

Er zijn geen verspreidingsgegevens van beschermde vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats bekend uit het onderzoeksgebied. In de bredere omgeving komen wel verschillende soorten roofvogels en roek voor. Er worden als gevolg van de voorgenomen herontwikkeling geen gebouwen gesloopt of verbouwd. Aantasting van eventuele nestplaatsen van gebouwbewonende soorten zoals huismus en gierzwaluw is niet aan de orde. Er worden als gevolg van de voorgenomen herontwikkeling geen grotere bomen gekapt. Aantasting van eventuele nestplaatsen van boombewonende soorten zoals roofvogels, roek en ransuil is niet aan de orde. In het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldbezoek geen geschikte nestplaatsen voor vogels met een jaarrond beschermde nestplaats aangetroffen. Aanwezigheid van broedende vogels met een jaarrond beschermde

nestplaats in het onderzoeksgebied kan dus op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek naar vogels of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

In de begroeiing in het onderzoeksgebied kunnen wel diverse zangvogels broeden waarvan het nest niet jaarrond is beschermd. Er vindt aantasting plaats van enkele (beuken)hagen op het terrein, hierin kunnen algemeen voorkomende zangvogels broeden. Er dient dus rekening gehouden te worden met aanwezigheid van broedvogels in het onderzoeksgebied. Gedurende het broedseizoen – dat globaal loopt van half maart tot begin augustus – dient voorkomen te worden dat in gebruik zijnde nesten van vogels worden aangetast of broedende exemplaren worden verstoord. Er zal buiten het broedseizoen gewerkt moeten worden of het werkgebied moet voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt gemaakt worden voor vogels om te gaan broeden.

4.2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Er zijn geen verspreidingsgegevens van vleermuizen bekend uit het onderzoeksgebied. Er worden als gevolg van de voorgenomen herontwikkeling geen gebouwen gesloopt of verbouwd. Aantasting van eventuele verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is niet aan de orde. Er worden als gevolg van de voorgenomen herontwikkeling geen grotere bomen gekapt. Aantasting van eventuele verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is niet aan de orde. In het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldbezoek geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het onderzoeksgebied kan dus op voorhand worden uitgesloten.

Begroeiing op het vakantiepark maakt naar verwachting wel onderdeel uit van het foerageergebied van vleermuizen. De voorgenomen herontwikkeling van het terrein heeft een beperkte invloed op de huidige aanwezige begroeiing en er worden diverse inheemse bomen op het terrein aangeplant. Van een aantasting van essentieel foerageergebied van vleermuizen is geen sprake. Er blijft voldoende geschikt foerageergebied voor vleermuizen op en rond het vakantiepark aanwezig. Van aantasting van doorgaande lijnvormige landschapselementen die door vleermuizen gebruikt zouden kunnen worden als vliegroute is eveneens geen sprake.

Nader onderzoek naar vleermuizen of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Overige zoogdiersoorten

Er zijn geen verspreidingsgegevens van overige zoogdiersoorten bekend uit het onderzoeksgebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van das aangetroffen in het onderzoeksgebied. Er zijn ook geen nesten van eekhoorn aangetroffen of bomen met grote holtes aanwezig waarin boom- of steenmarter zouden kunnen verblijven. De oevers van de insteekhaven zijn niet geschikt als leefgebied voor watergebonden soorten zoals otter, bever en waterspitsmuis. Aanwezigheid van overige niet-vrijgestelde soorten zoogdieren kan worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied van deze soorten in het onderzoeksgebied. Nader onderzoek naar overige zoogdieren of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.2.4 Vissen

Er zijn geen verspreidingsgegevens van beschermde soorten vissen bekend uit het onderzoeksgebied. De insteekhaven in het onderzoeksgebied staat in verbinding met de Midden Regge. De visfauna van de Midden Regge wordt bepaald door soorten die niet afhankelijk zijn van stromend water en ook op stilstaand water voorkomen (o.a. blankvoorn, baars, alver en snoek). Met uitzondering van riviergrondel zijn stroomminnende

(rheofiele) soorten laag frequent aangetroffen. Er zijn volgens gegevens van het Waterschap in totaal 22 vissoorten gevangen in de Regge. Het betreft de vissoorten kopvoorn, rivierprik, serpeling, sneep, riviergrondel, winde, alver, baars, blankvoorn, brasem, gibel, graskarper, karper, paling, pos, snoek, snoekbaars, grote modderkruiper, kolblei en ruisvoorn. Van de genoemde soorten is alleen de grote modderkruiper beschermd op grond van de Wet natuurbescherming. De grote modderkruiper komt voor in kleinere, ondiepe stilstaande of langzaam stromende wateren, zoals sloten, vennen, plassen en oude afgesneden meanders. De habitats van de grote modderkruiper zijn gebieden met in het algemeen een rijke oever- en onderwatervegetatie. Vaak is er sprake van een kwelsituatie. Plaatselijk verkeren deze wateren in een sterk ontwikkelde verlandingsfase, maar de aanwezigheid van grote modderkruiper is niet beperkt tot dit soort wateren. Wateren met een dikke laag dunne bagger behoren niet tot het habitat. De dichte vegetatie wordt gebruikt als schuilplaats, maar biedt ook een hoge voedseldichtheid in de vorm van kleine waterinsecten en andere watermacrofauna zoals slakken en zoetwaterpissebedden.

De insteekhaven is niet geschikt als leefgebied voor de beschermde grote modderkruiper. Er is geen sprake van een sterk ontwikkelde verlandingsfase en het water bevat nauwelijks (onder)watervegetatie. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van grote modderkruiper in het onderzoeksgebied kan worden uitgesloten. Nader onderzoek naar vissen, amfibieën en reptielen of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.2.5 Amfibieën en reptielen

Er zijn geen verspreidingsgegevens van beschermde soorten amfibieën en reptielen bekend uit het onderzoeksgebied. In het onderzoeksgebied zijn geen poelen of andere visvrije wateren aanwezig die kunnen dienen als voortplantingsplaats voor watergebonden amfibieën en reptielen. Het vakantiepark bevat verder geen geschikt biotoop voor terrestrische reptielen zoals hazelworm, zandhagedis of levendbarende hagedis. Aanwezigheid van verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van beschermde soorten amfibieën of reptielen in het onderzoeksgebied kan worden uitgesloten. Nader onderzoek naar amfibieën en reptielen of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.2.6 Ongewervelden

Er zijn geen verspreidingsgegevens van beschermde soorten ongewervelden bekend uit het onderzoeksgebied. Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde soorten ongewervelden in het onderzoeksgebied aangetroffen. Het onderzoeksgebied bevat ook geen geschikt biotoop voor beschermde soorten libellen, dagvlinders of andere soorten ongewervelden en er zijn geen waardplanten van beschermde soorten ongewervelden aanwezig. De aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden in het onderzoeksgebied kan derhalve worden uitgesloten. Nader onderzoek naar ongewervelden of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

5 Conclusie

5.1 Natura 2000

De voorgenomen herontwikkeling van het vakantiepark Mölke in Zuna heeft geen (significant) negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Een nadere toetsing in de vorm van een verslechteringstoets of een passende beoordeling is niet noodzakelijk. Het aanvragen van een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

5.2 Natuurnetwerk Nederland

Het onderzoeksgebied ligt grotendeels buiten de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Overijssel kent geen bepalingen ten aanzien van externe werking, waardoor ingrepen die buiten het NNN liggen niet getoetst hoeven te worden aan de bepalingen uit de provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Overijssel. Alleen de insteekhaven maakt onderdeel uit van NNN (water). De functie van de huidige insteekhaven wijzigt echter niet. De uitbreiding daarvan ligt buiten de begrenzing van het NNN. Geconcludeerd wordt dat nadere toetsing aan de bepalingen uit de provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Overijssel ten aanzien van het NNN niet aan de orde is.

5.3 Beschermde soorten

In het onderzoeksgebied zijn geen op grond van de Wet natuurbescherming jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vogels, vleermuizen of andere soortgroepen aanwezig. De voorgenomen herontwikkeling van het vakantiepark Mölke in Zuna kan worden uitgevoerd zonder ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming. Er hoeft ook geen aanvullend veldonderzoek naar beschermde soorten plaats te vinden.

Wel dient rekening te worden gehouden met algemeen voorkomende broedvogels zonder jaarrond beschermde nestplaats. Verstoring of aantasting van in gebruik zijnde nesten tijdens het broedseizoen moet voorkomen worden.